

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Practica Theologiae Mysticae

Gelen, Victor

Coloniae Agrippinae, 1652

De spectantibus ad instructorem Mysticum. Decisio Prima [i.e. Decima].

urn:nbn:de:hbz:466:1-9766

tam in se, quam in alijs patienter tolerando; utpotè qui indignus sit tum interna, tum externa pace, virtutis, & pietatis gustu benè affici. Siuè ergò amicè, siue durè à Deo tractetur, in omnibus actionibus suis super omnia oculum spiritus habeat ad Deum apertum, & sincera attentione audiat, si quid loquatur in eo Dominus, & illicò loquentem ut audierit, sequatur, quocunque ei, qui est via, & veritas, deducere placuerit; absque angente sollicitudine, num melius sit sinistrorsum, quam dextrorsum, sursum vel deorsum, anterorsum vel retrorsum aspicere, ambulare uè; sed absque particulari delectu pro re nata, & in præsentī meliori dispositione, situ, mentali ubi, motu vel recto, vel obliquo, vel circulari, (utpotè congruentiori medio in Deum, ut in summum bonum, & sibi propor-

tionatum finem) tendat. Atque ita non habet opus, ut sciat certò, & indubitatè, in quo statu versetur; vel an de omnibus aliquid, vel in toto nihii habeat; sed omnia, & singula diuinæ providentiæ, humili, ac resignato corde subijciat, & [a sua ad Deum conuertat, qualicunque demum ratione, seu quibuscunque modis id facere licebit; per ea maximè, ad quæ speciali deuotione ducitur, & in quibus plus gratiæ senserit.] Hisce itaque sufficienter dictis, tam de illis mysticis, qui ad supernaturales status transeunt; quam de istis, qui ad illos non transeunt; priusquam ad secundam partem huius summæ pergamus, quædam ad maiorem cautelam eorum, qui alios erudiendos in mysticis susceperunt, superaddere oportuit, vndè consequenter dicimus.

a. Taul. Dom. 1. post Trin. f. 2.

DE SPECTANTIBVS AD INTRVCTOREM MYSTICVM.

DECISIO DECIMA.

SICVT in cœlesti Hierarchia, a mediæ à superioribus illuminatæ; inferioribus lumen, suæ notitiæ immittunt; ita prorsus in Ecclesiastica Hierarchia vsu venit apud illos, qui ad iustitiam *b* erudiunt multos; dum ea, quæ ex Sacris literis, antiquis Patribus, pietate, & doctrina illustribus viris hauerunt, quotidiana experientia digerentes, paruulis, seu inferioribus panem spiritualis instructio-

N nis

a S. Dion. de cœl. Hierarch. c. 7. & 8. b DAN. 12.

nis p̄tentibus, liberali dexteritate porrigunt. Verùm quia nonnulli magistri constituuntur, aut quod magis absurdum, & periculosum est, non vocati seip̄os intrudunt: licet in praxi mystica vix discipuli, & ad status (proprijs suis perfectiores) ordinatè, & securè deducendos, incapaces sint: oportuit hoc loco quædam apponere, ad cautelam eorum, qui dum alijs prædicant, ipsimet reprobi non fiant, neue cæco cæcum ducente, ambo in foueam cadant: maximè verò, vt p̄tiores magistri discant non a omni spiritui credere; sed probare, si ex Deo sint, nec ne. Vndè dicitur,

- I. *Mysticum directorem ad facilem, & securam praxin plurimum conferre, & maximè requirendum esse.*
- II. *Ad vitam mysticam, quinam aptiores.*
- III. *Quod mysticorum varijs naturis examinatis se se conformare habeat.*
- IV. *Ne sensibilem, sine affectuosam deuotionem nimium excitet.*
- V. *Extraordinarias mentis perceptiones, voluntatisque excitationes amorosas, sicut etiam actus infusos, statum mystici non mutare.*
- VI. *Priuationes improprias ex ipsa prauitate natura, & mentis hebetudine provenire.*
- VII. *Vt spiritualis magister spectator sit patiens admirabilis inconstantia ac tedij incipientium, & proficientium.*
- VIII. *Vt pericula alterius sexus caueat ordinata discretionem.*
- IX. *Summarium statuum mysticorum secunda partis, seu modi supernaturaliter operandi.*

ARTICVLVS PRIMVS.

Mysticum Directorem ad facilem, & securam praxin plurimum conferre, & maximè requirendum esse.

SI vspiam cogitationes b mortalium sunt timidæ, & incertæ prouidentia nostræ, & si vspiam expedit scire consilium Dei, & cogitare quid Deus; hoc ipsum in mystica exercitatione, vel maximè locum habet, cum vel ideò

mystica dicatur, quod ab oculis omnium viuentium abscondita sit, & volucres quoque cæli lateat; dum nullo ingenio, quouis humano lumine perfuso, acquiri potest; sed Deo miserante, e & cui ipsi placuerit, illam largiatur: atque eo respicit illud in amoris diuini schola dictum Domine nescimus, quo vadis, & quomodo possumus viam scire. Vndè iure merito Sancta Mater Teresia prudentis, & experti directoris inopiam deplorat dicens, [nullum magi-

a 1. Ioan. c. 4. b Sap. 9. c Infra 2. p. Dec. 1. a. 4.

magistrum a Confessarium inueni, qui me intelligeret, tamen viginti ipsis annis talem quæsierim. quod haud dubiè mihi non parum nocuit. ex huius defectu non solum sæpiùs retrocessi, verùm etiam in præsentissimo periculo fui, ne penitus pessum irem.] hoc tamen non ita strictè accipiendum est, scilicet prudentes, & expertos confessarios non esse; sed rarè inueniri, vel quod quærendi occasio indigentibus præscindatur; vel quod latere magis, quam propalari desiderent, qui secretum suum sibi seruant: vel quod sollicita cura non quærantur instructores myltici: qui etiam [à b centum miliaribus quærendi essent.]

Quod autem spiritualis director ad facilem, & securam praxin plurimum conferat, & maximè requirendus sit; præcipue facit, quod [voluntas indifferenter, c & aliquando falsò feratur ad summum Bonum] quo falso posito, facillimum est ei, qui mille nocendi artes nouit, sub boni specie in plurima pericula, & damna præcipitem dare simpliciter ambulanti; aut de propria sufficientia benè sentientem, aut altioribus se temerè ingerentem, aut etiam sub pietatis velamine vitij Mancipatum. [prodest ergò non mediocriter d consilium accipere, & accepto credere virorum expertorum spiritualiumque, quales iudicant de omnibus.] & certè si [primæ illæ & cælestes natu-

ræ, & essentiæ, quæque tantum præstant omnibus diuinam scientiam e capiunt ordine Hierarchico,] & purissimis illis spiritibus proportionato: quanto magis [ad præsentis fvitæ beatitudinem amicorum societas requiritur, vt illis ad opera vitæ actiuæ, & contemplatiuæ præstanda iuuetur, oblectetur & exerceatur homo;] vtque doctrinam & illustrationem, quæ conceditur diuino progressu, & ordine consequatur. sunt enim spirituales magistri tanquam [terrestres Angeli, diuinique g silentij interpretes: & tanquam lumina clara, quæ Eum, qui abditis latet, indicant.] sicut ad oculum patet in Samuele Propheta, qui adhuc puer, licet secundo ipsi Domino locutus fuisset, Dominum h tamen esse ignorabat; donec pro tertia vice ab Heli sacerdote, & diuinorum Magistro edoctus, ad Dominum loqui dedicisset.

Cum autem è contra magistri inidonei i plurima damna inferant, [non debet temerè ducem se alijs diuini luminis præstare, is, qui non omni statu suo, & habitu simillimus Deo euaserit, diuinoque instinctu, ac iudicio declaratus k sit rector, atque moderator.] qui verò in semetipso per Deiformes operationes benè ordinatur [l idoneus est ad purgandum, illuminandum, & perficiendum alios dispositiuè, quia sumus coadiutores Dei, qui solus hoc facit effectiuè.]

N 2

[Non

a In vita sua c. 4. & s. fusè. & alias sæpè. b Taul. c S. Thom. Cont. Gent. l. 3. c. 26. d Gers. Th. Myst. præf. cons. 2. e S. Dion. de cæl. Hier. c. 7. f S. Thom. Opus 6. q. 4. a 8 c. g S. Dion. de Diu. nom. c. 4. h 1. Reg. 3. i Ioan. à Cruc. flām. amor. Cant. 3. v. 3. §. 8. 9. 10. &c. k S. Dion. de cæl. Hier. c. 5. l S. Bonau. Itin. 7. ater. d. 4.

[Non ergò decet *a* amantes mutua studia, mutuaque in alterutrum desideria nescire neque sufficit æstuantì animæ, ardentique desiderio semel audire dilectum. Obsecro ergò manda, remanda. Nuntius medius inter nos discurrat, qui me de singulis instruat. doceat me non solum super statum meum, sed & de statu tuo, doceatque, quomodo apud te sit, vel quid tibi de meo placuerit. [atque ita erit beatus, qui inuenit amicum *b* verum; & qui enarrat iustitiam auri audienti; non quidem indifferenter omnibus, sed à Deo vocatis, & ad vitam mysticam magis idoneis; vndè consequenter dicitur,

Ad vitam mysticam quinam aptiores.

ARTICVLVS SECVNDVS.

Sicut in domo Patris cœlestis variae sunt mansiones, & quisquis beatorum pro sua dignitate vicinius, remotiusque Dei essentiam intuetur; ita proxius, dum peregrinamur à Domino, vnus sic, alius autem sic, donum habet à Deo. cum autem [Deus cuncta moueat *c* secundum naturæ propriæ dispositionem,] & ipsimet [angeli sint consecuti *d* gratiam, & gloriam, secundum naturalium virium quantitatem, quod meliores, & excellentiores maiorem gratiam, & gloriam consequerentur.] hinc etiam apud mysticos v-

nus alio magis aptus est ad diuina contemplanda. & [communiore quidem mysticorum iudicio,] ad vitam contemplatiuam magis apti sunt, ætate iuniores, natura ingenui, flexibiles, dociles, hilares, mansueti, & maxime humilitate præstantes. Quia tamen frustra est potentia quæ non redigitur in actum, & non omnes qui apti sunt, ac secundum quod cognouerunt Deum, ita & glorificauerunt; idèò prudenter obseruatum est [nonnullos si in *f* teneriori ætate quando adhuc suauisibiles, dociles, habiles, feruidi, ac strenui sunt, probè imbuantur, fieri posse, vt quidam ex ijs suum maturent profectum, & in ætate adhuc tenera, ad altiora contendant.] quamuis [postea horum aliqui *g* deficient; ita vt qui in principio vix vnum sæculare verbum audire poterant, iam vix ab vlla loquacitate se contineant;] & similibus defectibus excecati, sibiipsis & alijs quoquo modo molestiam, & damnum inferant. Pari modo licet aliqui [ex ipsa *h* natura præ alijs quietiores sint, non tamen ob hoc ampliore sunt sanctitate præditi; sed qui plus diuini amoris habet, Deumque sollicitus obseruat, eidemque obseruationi studet satisfacere, pro Deo viriliter decertat, & vitijs, ac defectibus suis amplius, perfectiusque emoritur, ille nimirum sanctior est.]

Mansueti autem & verò humiles, bonam

a ibid *d* s. *b* Eccl. 25. *c* S. Thom. 1.2. q. 51. a. 4. ad 2. *d* 1. p. q. 62. a. 6. c. *e* Rusbroch. Harph. l. 1. p. 2. c. 6. & passim alij. *f* Taul. Dom. 3. post oct. Epiph. s. 1. Barbañs. de sem. ocul. *g* Taul. ib. *h* Taul. instit. c. 16.

bonam spem repositam habent. Et quidem mansuetudinem tanti facit Dionysius, *a* vt non semel affirmet, tum demum Deum à Moyle recessisse, quando ipse prius à mansuetudine recesserat. Vndè etiam Sacratissima Virgo Maria magnificæ suæ beatitudinis (qua in Deo salutari suo exultauit spiritus eius) aliam rationem non assignat, quam quod respexerit humilitatem ancillæ suæ. & quidem iure merito; ad quem enim dicit Dominus respiciam *b* nisi ad paupereulum, & contritum spiritu, & trementem sermones meos. hinc etiam pia simplicitate præditi, illiterati, & rudes, sapè sunt præstantiores mystici. Et primo quidem, quia intellectus istorum, ad varias multiplicitates & scientias *c* non distrahitur. Secundo verò, quia ipsam veritatem, quam vel audiunt, vel legunt non oblectatione speculatiua tantum, (sicut à Scholastico aliquo de diuinis tractante) suscipiunt; sed pulchritudinem veritatis cognitæ, illicò simul in amoris excitationem promouent: ita vt intellectus verò & pulchro illustratus, voluntas autem summo bono perfusa, ad amorem fortius consurgat. Vndè & vel ideò exclamet Augustinus *d* [quid patimur? quid est hoc? quid audisti? surgunt indocti, & cælum rapiunt, & nos cum doctrinis nostris sine eorde; ecce vbi volutamur in carne, & sanguine.] Quisquis igitur curiosus es scire *e* quid sit hoc verbo frui, para illi

non aurem, sed mentem, non docet hoc lingua; sed docet gratia, absconditur à sapienribus & prudentibus, & reuelatur paruulis.] [quia ex his, quæ exterius experiuntur idiotæ *f* contemplatiui, perfectius diuina percipiunt, quam multi literati.] [Cogitas ergò magnam fabricam construere celsitudinis, de fundamento prius cogita humilitatis. Et quantam quisque vult, & disponit super imponere molem ædificij, quanto erit maius ædificium, tanto altius fodit fundamentum. *g* & fabrica quidem cum construitur, in suprema consurgit; qui autem fodit fundamentum, ad ima deprimitur; ergò & fabrica ante celsitudinem humiliatur, & fastigium post humiliationem erigitur.] & certè post gratiam Dei, nihil vsq; adeò ad verum spiritualem profectum est necessarium, quam mansuetudo, & humilitas. iuxta illud Saluatoris: discite à me, quia mitis sum & humilis corde. hæ namque virtutes ipsum spiritum humanum spiritui diuino quam maximè flexibilem reddunt, & ad eius amorem consequendum in primis disponunt; sicut [calor *h* ignis magis seipsum diffundit per ea quæ eum magis cupiunt, quæque ad eius similitudinem, & speciem facile cedunt, atque ducuntur: in ijs autem naturis, quæ obstitunt, aut in contrarijs (vt aqua) vel nullum, vel certè exile, ac tenue quoddam igneæ actionis vestigium perspicitur.]

N 3

Rudio-

a In Epist. ad Demo Philo. & alibi. *b* Isa. c. 66. *c* S. Th. d. l. s. Conf. c. 8. *e* Gerf. tr. de Myst. Theol. spec. Conf. 2. t. 3. Alph. 64. l. n. *f* S. Bonau. *g* S. Aug. s. 10. de verb. Dom. *h* S. Dion. de cæl. Hier. c. 13.

Rudiores autem natura, & ætate prouecti, admodum laboriosum in deuotione progressum faciunt [de fundo enim (scilicet mystico) ^a iuuenes plus habent, quam senes: eo quod hi plus satis suis conceptibus, institutis, & modis veteribus cum proprietate inhæreant.] vnde in mysticis propemodum talibus contingit, quod in scientificis; in quibus si quis illorum vix lectionis, aut scriptionis gnarus Philosophicas, ac Theologicas subtilitates addiceret, facilius præ senio in sepulchrum descenderet: ingenuo adolescente Condiscipulo, magna alacritate in istis proficiente: semper tamen saluo auxilio gratiæ diuino extraordinario. At Cholericus homines duræ ceruicis, instabiles, captiuæ mulierculæ, garrulæ, cursitantes per domos, & maximè elati animi homines, non habent partem, neq; sortem ^b in sermone hoc mystico [præsumptuosi verò ^c & iactantiæ dediti; adhuc sub potestate Diaboli tenentur captiui.] vnde si quispiam horum tempore probationis in statu religioso ita reperiatur, vt altam radicem iecisse, & vix mortificationis, & virtutis studio superari posse credat vir prudens; ad sæculi statum eiusmodi remittat; nisi quis amet spinas in oculis, & morbidam ouem sanas inficientem.

[Postremo ^d gaudeant benè nati, siue hoc habeant à solo Dei miraculo, vt Ioannes Baptista, siue ab influxu supe-

riorum corporum, siue à proxima radice parentum, vel ab educatione bona, quæ mores facit; gratias agant, vnde cunq; prouenerunt, neque gratiam in vacuum recipiant; iuxta illud: Gratia Dei in me vacua non fuit. nam in iniuriam cedit donantis, donum negligere, nec eò vt quod donatum est.] quantumcunq; ergò aliquis sit puer ingeniosus, & sortitus animam bonam, nisi Dominus dono gratiæ mysticæ ædificauerit domum, in vanum laborauerunt, qui ædificant eam; & [gratia e orationis nec in transitu præsto erit, nisi illi animæ, quam ingens deuotio, & desiderium vehemens, & prædulcis effectus sponsam probat.] quia tamen [corporum findire etè bonitatem intelligentiæ operantur; vnde & molles carne aptos videmus mente:] hinc etiam grauioribus infirmitatibus cruciati, indiretè à cõtemplationis quiete impediuntur in exercitio actuali; directè autem ad participationem passionis, & doloris pijssimi Saluatoris nostri deducuntur: quod in gratia mystica præstantibus, & cum digni fuerint pro nomine Domini contumelias & dolores pati, vtiliter, & cum maximo merito solet contingere.

Cum autem mystico instructori opus foret scientia, sicut Angelo Dei, consequenter dicitur,

Quod

^a Taul. tom. 6. post Trin. serm. 1. ^b Act. c. 8 ^c vbi supra. ^d Gerson Theol. myst. præf. conf. 2. ^e S. Bern. serm. de circum. ^f S. Thom. cont. Gent. l. 3. c. 84.

*Quod mysticorum varijs naturis exam-
minatis sese conformare
habeat.*

ARTICVLVS TERTIVS.

Qui Dei coadiutores sunt spiritua-
les Magistri, cum primis aduer-
tant oportet, non ita facillè admitten-
dum esse primum illum appetitum, quo
passim nonnulli in vita spiritali (præ-
sertim ex instituto ad illam non vocati)
erudiri cupiunt. [quis enim nesciat,
quosdam ex hominibus plus vigere in ir-
ascibili virtute; quosdam in rationa-
bili, alios in concupiscibili; in qua vir-
tute sæpius viget fœmineus sexus, qui
propterea pius, deuotusq; nominatur.]
& ideo [iuuat circumstantias persona-
les attendere, vt corporis sic, vel sic *b*
complexionati. Status quoque in Re-
publica, loci præterea, temporis; vel
memoriæ, iudicij, aut qualis in irascibili,
qualis in rationali, qualis in concu-
piscibili reperitur.] [iuuat etiam miris
modis ad operationes has, vel illas con-
formitatis inclinatio *c* naturalis: sicut
ex aduerso dissonans tantum obest,
quod vix libertas animi, vix discipli-
natio, vix conatus assuefactionis, suf-
ficit euincere.] noli ergò [ad instar *d*
huius, vel huius tuam instituere vitam,
vt eadem velis, qua ille, vel ille ra-
tione viuere. grandis ista cœcitas est;
quam enim dispares homines sunt, tam

dissimilia quoque illorum ad Deum iti-
nera sunt. quod vni vitam, alteri mor-
tem subministrat; nec non pro com-
plexionum & naturæ diuersitate, gra-
tia sæpe-numerò in hominibus opera-
tur. Vt ergò præfatus sum, noli mo-
dos seu instituta hominum attendere,
potiùs virtutes illorum obserua, si quos
his præditos videris. Contemplate in
alijs humilitatem, mansuetudinem, &
id genus virtutes alias. Caterum ob-
seruandi modum talem elige & assu-
me, qualem exigit vocatio tua. Hoc
enim comprimis dispiciendum est, ob-
seruandumque tibi, quæ sit vocatio tua
qua vocatus es à Deo, vt huic morem
geras.] & [certè *e* ego ipse si passim o-
mnes sectari voluissem, iam pridem vi-
ta functus fuisset.] itaque [consideret
f quisque in fundo suo, quæ opera, qui
ritus siue modi, quæ exercitia magis
ipsum, ac viciniùs in formæ nesciam,
ac superessentialem illam imaginem in-
troducant, subuehantque; & ea opera,
illos ritus, eaque potissimum sectetur
exercitia, donec & suiipsius, & rerum
omnium exuatur formis, ac imagini-
bus, & in diuina illa imagine supra o-
mnes imagines absorbetur.]

Cum autem [omnes species *g* iusti-
tiæ quas habent serui Dei in veritate,
possint habere serui Diaboli in simula-
tione; solam autem charitatem spiri-
tus sancti non possint habere:] in spi-
rituali vita instruendi, diligenti ratione

^{prius}
a Gerson Theol. myst. præf. lons 2. *b* ibid. conf. 2. *c* Taul. Dom. 20. post Trin. serm. 1. *d* ibid.
paulò infra. *e* Item Dom. 4. Adu. serm. 2. *f* Chryf. apud Harph. l. 1. p. 2. c. 39.

prius examinandi sunt; quam præteritæ vitæ agendi fuerit ratio, quæ inclinationes ad peccata, vitæque, ad quos defectus propensio maior, quæ ingenij, & humoris constantia, vel mutabilitas, quibus motiuis, & inspirationibus internam vitam aggrediatur, quæ morum & animi grauitas, aut dissolutio; similiaque complura, quorum neglectu, aut ignorantia subindè contingit, vt quod maximè scitu necessarium erat, spirituales Magistri ignorantes, dum internam operationem promouere conantur, instruendus ad grauias quandoque, & occulta peccata prolatur, & ita dum spiritualia elicere conatur, alius carnalia metat. Demum in tanta humorum, & agendi modorum varietate; naturis, & conditionibus cuiuscunque examinatis, sese conformet, & hoc ipsum singulis ordinet, quod quemlibet eorum facilius ad solidam mortificationem, virtutis studium, & demum [quod cor illius ad deuotionem amplius inflammat, a Deoque vicinius iungit, applicatque,] conformiter tamen ad statum, quem instruendus habuerit.

His autem positis, quam maximè cauendum est, ne vllus, cuiuscunque conditionis, status aut sexus fuerit, ad mysticam vitam assumendam inducatur; nisi in illo prius, aut vocationem in qua contemplationis studium viget, aut singulare ad interiorem Dei amorem gratiæ auxilium expertus fuerit.

a *Taul. in Nativ. Dom. serm. 4.* b *Luc. 14.* c *sup. decis. 5. a. 3. & 4.* d *Tau'.*

quis enim est homo, qui volens b edificare domum, non prius sedens computat sumptus necessarios, si habeat ad perficiendum? & quis Magistrorum vitæ spiritualis non ingemiscit, vbi sub contemplationis specie, vagum & dolosum, ne dicam carnalem colubrum, post annorum spatia (sensualiter in Christo transacta) excoerit. atque idè consequenter monemus,

Ne sensibilem siue affectuosam deuotionem nimium excitet.

ARTICVLVS QVARTVS.

Circa regulas c deuotionis sensibilis, duo spirituali Magistro obseruanda veniunt. Primum, quod sensibilis illa deuotio (qua nonnulli affectuosæ naturæ in benedictionibus dulcedinis præueniuntur) [tandam aliquando d intereat] (saltem ordinario cursu spectato) etiam si triginta, & vltra annis duraret, & quantumcunque ille, qui hanc deuotionem sentiret, contrarium assereret: cuius quidem veritatis & praxis, vel pro oculari teste, & quidem non semel, (& in vno subiecto) nos exhibere possemus. Secundo, quod maior radicatio in charitate, & profectus spiritualis in Dei amore, non consistat in maiori intensione affectuum, siue feruoris amorosi; ita vt si mysticus hodie esset affectuosus, & spirans amorem diuinum; vt in gradu tertio,

tertio, post mensem debeat spirare, & commoueri, aut penè ardere, vt in sexto, & ita consequenter. hoc enim præterquam quod per se fieri non debeat, (si tamen fieret) hominem omninò aut mente, aut corpore, aut vtrobiq; inutilem redderet. Ad primum ergo quod attinet, cum sensibilis deuotio tandem deficere habeat, vt eidem spiritualis deuotio succedat; attendat sedulò Magister spiritualis, ne illam nimium excitet, multoq; minus illam ex se in discipulo formet, aut potius effingat: sed secundùm id quod in præsentì verum, & reale de Dei amore comperit, explicet, diuidat, & bonum à malo, vile à pretioso discernere doceat. quo ita tandem abactatus æque benè inueniat, vndè vtiliter in interiori suo, & occupetur, & ad maiora charismata se disponat. super omnia autem caueat ne cum instruendo de altis rebus tractet, aut talem statum vel operationes in discipulo efformare conetur, quales in se habet, ac experitur; ad hæc enim incipiens, aut proficiens omninò est incapax, & incredibile damnum incurere solent, qui taliter ducuntur, & instruuntur.

Amor itaque, qui in interiori homine habetur, & sensibilis dicitur, in tantum est admittendus, in quantum opus est, vt inordinatus amor, siue concupiscentiæ blandimentum, à dicto amore supprimatur, & spiritus paulatim intimiùs eleuetur. Ad secundum verò, quod attinet, Magister spiritua-

lis à tali errore abstineat, vt sibi, alijsq; persuadeat, magnum quid præstitum esse, si indies maiores seruoeres in parte sensibili excitet; præsertim si cum alio sexu hoc fiat, aut cum illis, qui penè innata deuotione Deo famulantur. tales enim ad sensibilem deuotionem, & seruorem sat propensi sunt: Vndè potius aliquo modo, & inaduertenter, quasi à sensibili ad sincerum in Deum amorem promouendi sunt. Si quis tamen sensibili deuotioni excitandæ collaborare volens, ecstases quasdam, seu potius mentis alienationes, suspensionesq; in se, aliove causauerit; non est quod hoc ipsum tam magni æstimet, quam quod aut sensuali conuersationi, aut ignorantia vtiliter, & ordinatè in vita mystica de vno in alterum, & de sensibili in verè spiritualem cum Deo conuersationem deducendi, tribuat. Et ideò longè meliùs fecerit Magister spiritualis, vt quando ad altiora se, & quæ verè, & realiter in praxi non possidet, prouentum fuerit, discipulum ad perfectiora tendentem, alteri instruendum committat: nec turpis lucri, aut vani honoris gratia detentus, cæcus cæco ducatum præstet, & ambo in foueam cadant. Vbi enim quis in amore sensibili penè inueteratus, tandem abactatus fuerit, tantam internæ desolationis amarulentiam, tædium, & ariditatem in illo conspiciere licebit; vt nulla persuasione, industriavè, ad sanam interioritatem redire posse videatur.

O

Cum

Cum autem sensibilis deuotio bene ordinata, sit quasi umbraculum meridiani æstus, ne scilicet dum peregrinamur à Domino, terrenarum rerum concupiscentia allecti, & abstracti, ab incommutabili ad commutabile bonum desleamur; serio curet spiritualis Magister, vt blandimentum diuinæ consolationis moderatè propinet, quò ita simul anni adolescentiæ, ac pruritus mundi mysticis Athletis quasi furtiuè abeant; donec virili constantia, & iudicio armati, corruptam in seipsis naturam potiùs videant, quam sentiant: alioquin prodigahter assumpta sensuualitate diuina, subsequitur carnalitas humana, iuxta illud Apostoli: *a* Cum in Christo luxuriatae fuerint, tunc nubere volunt. quasi diceret, nonnulli postquam in diuinis recollectionibus sensibilem amorem non ampliùs gustant, tum ad sæculi voluptatem, cor, animum, & corpus conuertunt. quod certè plerumque in adolescentioribus cuiuscunque sexus, si sese ad mortificationes, & virtutes solidè exercendas non impenderint, contingere manifestum est, illis maximè, qui in praxi diu, & multifariè versantur. Ne autem spiritualis Director circa operationes supernaturales, & præstantiores accidentaliter immittas hallucinetur, consequenter dicitur,

a 1. Tim. 5. *b* Rich. 1. 4. de Cont. 6. 22.

Extraordinarias mentis perceptiones, voluntatisq; excitationes amorosas, sicut etiam actus infusos, statum mystici non mutare.

ARTICVLVS QVINTVS.

IN ordine consecutiuo statuum incipientium, & proficientium, tam intelligendo, quàm explicando, nihil tam facile, etiam spirituales Magistros inuoluere potest, quàm ignorantia actuum diuinitus infusorum. hos enim cum vel non aduertant, vel admirentur duntaxat; præsertim quod subindè reales mentis eleuationes, imperfectas autem vt plurimum, rariùs verò perfectas, Ecstasies, & raptus efficiant; minus clarè dignoscere valent, an istiusmodi operationes inferioribus statibus conueniant. Vndè cum facillimè cogitent, tales animas ad sublimiores status eleuatas esse, exercitia quoque spiritualia statum ordinarium transcendentia, incongruè assignant.

Sciendum est ergò [omnia *b* contemplationis genera posse fieri cum mentis excessu, & in omnibus etiam infimis statibus meditationis, aspirationis, & contemplationis vtriusq; modi, locum esse actuum infusorum, ita vt aliquando iuxta beneplacitam, & ab oculis viuientium absconditâ Dei sapientiam, pia anima à Deo dignetur sublimiori gratia; independentem quidem ab omni exercitio, directione, & auxilio huma-

no.

no: cum eo tamen, ut licet à Deo actus infusi, aut voluntatis amorosæ excitationes, in inferioribus statibus mysticū ad excessus mentales, ecstases, aut raptus eleuare possint; id tamen non fieri nisi in actu transeunte, ita ut cessante actu infuso, & eius operatione, consueta sint reassumenda media, & auxilia interna proprio statui conformia: licet aliquis de illorum numero esset, qui gratias sanctorum Viatorum præ se ferre videretur. Vnde etiam legimus nonnullos sanctos post summas ecstases, & raptus, pias meditationes solitas realsumpsisse, id quod non tam imperfecti spirituali, quam gratiæ diuinæ intentioni, & remissioni tribuendum est. licet autem dicti actus infusi, & commotiones voluntatis statum mystici non mutant; possunt tamen piā animam (per saltum *a* promouere;) ut si quis, verbi gratia, à statu meditationis ad statum contemplationis ita diuinitus transferretur, ut non amplius ea quæ sunt meditationis; sed quæ contemplationis sunt, exercere posset: tum enim nequaquam vrgenda esset pia anima, ut ad priores status practicandos reuerteretur, nisi hoc fieret ad probandum, num verè non amplius in prioribus statibus quicquam possit. quod pro maiori cautela, à Magistro spirituali prudenter fieret. Sicut autem contingit spirituales Directores falli circa operationes supernaturales, ita

etiam circa priuationes improprias: unde consequenter dicitur,

Priuationes improprias ex ipsa prauitate natura & mentis hebetudine prouenire.

ARTICVLVS SEXTVS.

PRæter suprapositas causas *b* improprias priuationis, & desolationis spiritualis, Instructor mysticus scire habet, [quod ipsa sensus hebetudo *c* sit quædam mentis debilitas, circa spiritualium bonorum considerationem;] quodque [ipsa sensualitatis inordinata *d* inclinatio, ex destitutione originalis iustitiæ proueniens lex carnis, seu lex fomitis dicatur, legisque rationem habeat, in quantum est pœnalis, & ex lege diuina hominem propria dignitate destitutum, consequens.] ita ut vel hinc infinitæ propemodum desolationes, ariditates, & interiora tædia indies aptid nonnullos iuniores, & durioris naturæ facillimè proueniant. quæ quidem non ut veræ *e* spiritus priuationes; sed ut infirmitates ipsius vitiatæ, & rebellis naturæ censeferi debent. præsertim cum hoc plurimum tempore ipsa incipientium, & quandoque proficientium cruda massa, & merissima spiritus incapacitas omnem animi languorem, & auersionem contra religionis instructiones,

O 2

mor-

a S. Bonauent. 7. Itin. at. b Decis. 5. art. 9. c S. Thom. 2. 2. q. 15. art. 2. d ibid.
e de quibus latius inf. 2. p. decis. 2

mortificationes, virtutes, & perfectiones, exhalet.

Et certe qui in anno probationis alacrius rigidioris, & sanctioris religionis, inordinatas passionum rebelliones ita patiuntur, vt à communi viuendi ratione molestiam sentiant ordinariè, simul penè vt saxa obdurati, & cœlesti solamine destituti; vtilius ad sæculi statum remittuntur, quam vt à primis, vsque ad vltimos annos seipso, & alios infinitis modis contorqueant; & tanquam terra sæpè a venientem super se bibens imbrem (bonarum instructionum, & consiliorum) proferens autem spinas, & tribulos (duræ ceruicis, & naturæ) reprobi sint, & maledicto proximi: Quia verò in schola amoris Christi Domini parum est reliquisse, quod quisque habuit, multum verò reliquisse, quod quis est, hinc consequenter hortamur,

Vt spiritualis magister spectator sit patiens admirabilis inconstantia, ac cœdij incipientium & proficientium.

ARTICVLVS SEPTIMVS.

CVM DEVS sit Bonum vniuersalissimum, & quodlibet eorum quæ sunt, eius particeps esse cupiat, innata ad Deum propensione frequenter vsu venire solet, vt de mystico exercitio vix quidquam audiuisse contingerit; quin impetû crudi affectus ad il-

lud, vt ad aliud quidpiam temporale ferantur nonnulli; licet ad statum religiosum, & contemplationi aptum non sint vocati. in quo certè modo contingit quandoque, quod in scholis artium, in quibus sicut copiosa multitudo ad scientias acquirendas irrupit in principio, in progressu verò tantopere diminuitur paulatim, vt ad ipsas scientias vix pauci perueniant, paucissimi verò in viros probatos eueant; pari itaq; modo in confluxu mystici exercitij, quis non collatetur, animas Deum quærentium, quasi hortum irriguum, & odoramentorum intrueri? quis autem magistrorum spiritualium non ingemiscat, ipsorum plures in ipso exordio diuini obsequij torpore, & ignauia diffluere quasi iuuenulos indomitos Christi iugum abijcere, ac in Dei seruitio ea nolle præstare, quæ vel in sæculo ad vitæ necessaria habenda peragere deberent? [vix enim est aliquis, qui in his quæ Dei sunt, experiri velit quid possit, etiam quod secundùm b sæculû promptissimè potest; siue fauor allexerit, siue timor impulerit, vel commodum quodcumq; suaserit.] Quia verò huiusmodi spiritus tedia, non semper ex defectu boni animi, & propositi Deo famulandi; sed frequenter ex destitutione originalis iustitiæ, sensus hebetudine, mentisque debilitate circa spiritualium c bonorum considerationem proueniunt, non sunt incipientes, aut proficientes ob similes imperfectiones illicò reij-

a Hebr. 6. b S. Bernard. c vt hic art. 6.

reijciendi; sed oportet, vt magister pa-
 tiens spectator sit tantæ inconstantia,
 qua recenter ex seculari voluptate, &
 omnis concupiscentia cloaca segregati,
 & vix vno aut altero anno in Dei
 seruitio, mortificationibus, virtuti-
 bus, & internis actionibus exercitati
 conturbantur, & à Diabolo, Mundo,
 & carne variè, imò quandoquè penè
 ad delirium vsque exagitantur. itaque
 sicut Magister spiritualis patienter tæ-
 dia incipientium, & proficientium,
 bono animo, propositoque ad melio-
 ra conantium tolerat; ita vagos, &
 dissolutos directè ad mortificationem
 remittat: [nullus enim Deum *b* spi-
 ritualiter videre potest, & mundo car-
 naliter viuere,] interna verò exercitia
 ad virtutis studia dirigat.

Nec miretur, aut contristeretur spiri-
 tualis magister, ac si suo neglectu resi-
 lissent plures discipulorum; nemo enim
 tam modicè instruitur, quin si fideliter
 gratia locum præbuerit, satis, super-
 que præstare valeat ea, quæ ad mortifi-
 cationis, & virtutis exercitium, ac in-
 ternum profectum spectare creduntur.
 nemo etiam tam excellens erit magi-
 ster, qui in perfecto, & contempla-
 tioni comprimis consecrato reliogoso
 statu constitutum, interea verò sæcu-
 lo magis, quam Dei seruitio aptum, &
 deditum, ita instruere, vt benè instru-
 ctum, benè operantem facere possit.
 Talis enim inter religiosos viuim magis,

vt bonus per illum exerceatur; quam
 vt in se corrigatur. circa illos autem,
 apud quos boni desiderij affulget fru-
 ctus; recogitet, quam maximè quod
 [Adoleſcentia multa *c* corporis bel-
 la sustineat & inter incentiua vitiorum,
 & carnis titillationes, quasi ignis in li-
 gnis viridibus suffocetur, vt suum non
 possit explicare fulgorem: quodque
 senectus rursus eorum, qui adoleſcen-
 tiam suam honestis artibus instruxe-
 runt, & in lege Domini meditati sunt
 die ac nocte, ætate fiat doctior, vsu
 tritior, processu temporis sapientior, &
 veterum studiorum dulcissimos fructus
 metat.] recogitet, inquam, quod si an-
 gusta *d* porta, & arcta via quæ ducit ad
 vitam, & pauci sint, qui inueniant eam:
 quomodo non erit fœlicitatis mysticæ
 semita, vt foramen acus contracta: &
 cum etiam *e* non omnes iustorum gra-
 tiam mysticam in hac vita consequan-
 tur, quid in arido ligno, & incipiente,
 aut proficiente, adhuc patientia opus
 sit, priusquam illa spiritus dulcedo in
 multitudine sua perficiatur in conspe-
 ctu *f* filiorum hominum, & in proba-
 tum virum euadat, etiam illorum testi-
 monio, qui alioqui ad quæuis cauillan-
 da promptissimi sunt. Eiusmodi autem
 patientia cum habenda sit cum homi-
 nibus vtriusq; sexus, & malitia, seu ten-
 ratio sit vita hominis super terram;

hiac consequenter mo-
 nemus,

O 3

Vt

a S. Gregorius libr. 18. moral. cap. 28. b S. Hieronymus ad Nepotian. Epist. 2. tit. 1. c Matt. 7.
 d 2. q. decij. 1. art. 4. e P sal. 30.

Vt pericula alterius sexus caueat ordinata discretione.

ARTICVLVS OCTAVVS.

Variæ propositiones, dubia, & pietatis cupiditas, cum in deo-
ro fœmineo sexu plerumque magis,
quam in viris, spirituali magistro inferat molestiam; accidit nonnunquam, dum incautus, aut ab inordinata concupiscentia non sat defœcatus, discursus spirituales multiplicat, & documenta quædam generalia (vt medicinam, omni morborum generi adhibendam) assumere habet; vt paulatim quoque, ad leuia, inutiliaue colloquia deflectat: donec tandem vtriusque sic stulti facti sint, vt cum spiritu cœperint, a carne consummantur, halitus enim Sathanæ b prunas ardere facit; & vbi sub specie boni incautis, & carne nondum emortuis occasionem præbuerit, infernali sua astutia concupiscentiæ fomitem acrioribus stimulis inflammat. in spiritualibus etiam maxime [similitudo c cum sit aliquorum vnâ formam habentium, in eaque vnâ forma, quasi vnum quid existentium facit, vt vnus affectus in alterum tendat, sicut in vnum sibi, eique bonum velit, sicut & sibi, ac proindè causa amoris est.] prouidè ergò monet Augustinus dicens: [asper sermo, d

breuis, & rigidus cum mulieribus habendus est; nec quia sanctæ sunt, idè minus cauendum est. quò enim sanctiores sunt, eò magis alliciunt, & sub prætextu blandi sermonis, immiscet se vitus impudicissimæ libidinis. crede (inquit mihi) Episcopus Ego sum, veritatem loquor in Christo, non mentior. Cedros Libani, & grandes abietes sub hac specie corruisse vidi, de quibus non minus præsumebam, quam de Gregorio, & Ambrosio.] de periculis etiam, quæ hinc oriri possunt, nunquam ad praxin accommodatè magis perlegeris quidquam, quam quod à Taulero e ad oculos positum est.

Aliud etiam subindè, non tam ex genere suo impurum, quam honesto viro indignum, solet incantationis penè delirium, ex huiusmodi muliercularum suffamine exoriri; videlicet, vt viri alioquin sat prouidi, & rerum mysticarum non ignari, tantum visionibus (fortè melius quis dixerit, euentis compositionibus, ac phantasticis Experimentijs) credant, vt etiam probati mystici authores, minus apud ipsos valeant: tantumque suggestionibus illatum, & tribuant, & obediunt; vt vel tenacissimè iurent in verba magistræ, non obstante, quod subindè mulierculas tales, & in iuris codice, & in populi (vt Dei) voce, maculis Lenocinij, & magiæ diabolicæ, nomina fœdata habere intelligant. Et hoc quidem de-

a Gal. 3. b Iob. 41. c S. Thom. 1. 2. q. 27. a. 3. c. d apud S. Bonau. in reg. Nou. c. 11. e in festo S. Agnet. f. v. v. S. Bonau. proc. 4. Rel. 4. c. 5. l. 2.

ceptionis genus in pauperioribus, quo ita vitæ, sustentationisque commoda subdole venentur, vt plurimum contingere solet. Cuius quidem rei experientiam fateri poterunt, qui etiam nostro sæculo similes mulierculas commodatis rebus, furtiuè, & infalutato hospite (vt dicunt) ac cum præda discedere, non sine proprio rubore, & alieno damno, didicerunt.

Cæterum prudenti, & ordinata discretione adhibita, poterit quilibet iuxta conditionis, & status sui iura, ac patriæ consuetudinem, cum alio sexu de rebus honestis, vtilibus, ac spiritualibus conferre, pro vt expedire videbitur. præsertim si virtusque viuendi ratio, & virtutis, & contemplationis gratia, sit munita: sic enim qui ex aduerso est, nihil habet male dicere de illis, nec iustum scandalum obtrudere; nisi in quantum proprias concupiscentias despumans, alium talenti iudicat, qualem se in brutali appetitu sentit. quæ quidem scandala potius malitiosè accepta, quam verè data illis maneant, seruiantque, qui propria cupiditate subuersi, sibi ipsis in tormentum viuunt; quibusuis autem alijs pro re nata molestantiam inferre gestiunt. Virtutis autem & amoris diuini studiosis satis sit, quod sint omnia a munda mundis, conquinatis autem, & infidelibus nihil sit mundum; sed inquinatæ sint eorum, & mens & conscientia. Et hisce quidem de statibus primæ partis breuiter dictis,

vt constet quinam status adhuc supersint, pro conclusione consequenter apponimus,

Summarium statuum mysticorum secundæ partis, seu modi supernaturaliter operandi.

ARTICVLVS NONVS.

VT reliquum viæ dilectionis Dei, & modorum perfectius operandi ad intra, illis saltem constet, qui ad status supernaturales non transeunt; breuiter residuos, qui in secunda parte tractantur, hic apponendos iudicauimus. Itaque post statum contemplationis siue affirmatiui, siue negatiui modi, immediatè sequitur status priuationis rigorosæ, in quo amoris rubigo, & imperfectio corrigitur, depuratur, ac paulatim ad modum operandi substantijs separatis conformem, disponitur; Dein ad statum vnionis, præuia infusione gratiæ mysticæ ad modum supernaturaliter operandi suscepta, promouetur. in cuius demum summo, maiora, quæ de vnione mystica passim scripta sunt, per donum supernaturalis sapientiæ, statum transformationis modi descendens, & eo finito, modi ascendens, consequitur: ita vt circa diuinas actiones absque imaginatione, & discursu rationis, ac secundum simplicis intelligentiæ condiciones, procedere valeat: per vicissitudinem status transformationis

tionis vtriusq; modi scilicet tam ascendentis, quam descendens sufficienter (etiamsi vel mille annis quis vixerit) perdonum sapientiae in charitate, seu Dei dilectione, continuo magis, ac magis radicandus, perficiendusque. Quod si postmodum ex diuina ordinatione quisquam particularibus gratijs gratis datis, & eminentiori operandi modo, quam per dona intellectus & sapientiae, dignetur, ad statum Sancto- rum viatorum referendus erit: in quo

magis singulari modo, quam ab homine dici possit, per Spiritus Sancti super excedentes inactiones, regetur. finaliter autem in patria Deo miserante visuri Deum sicuti est; alius tamen alio clarius; pro ut per diuinam providentiam unicuique datum fuerit. Nos autem interea ad supernaturales dispositiones, status, & operandi modos, pro ut illos ad praxin per paraphrases exposuimus, transcamus.

PRIMÆ PARTIS

FINIS.

SECUN-